

KONINKRIJK BELGIË

Federale Overheidsdienst
Buitenlandse Zaken,
Buitenlandse Handel en
Ontwikkelingssamenwerking

Finexpo

Jaarverslag 2011

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	1
1 FINEXPO	2
1.1 ROL VAN FINEXPO	2
1.2 WIE KAN EEN BEROEP DOEN OP FINEXPO ?	3
1.3 VRAGENLIJST FINEXPO / DELCREDERE	3
1.4 VERGADERINGEN VAN HET COMITÉ IN 2011	3
2 COMMERCIEEL INSTRUMENT: INTRESTSTABILISATIE.....	4
2.1 AANTAL BEHANDELDE DOSSIERS	4
2.1.1 <i>Indeling per exportland</i>	4
2.1.2 <i>Valuta</i>	5
2.1.3 <i>Kredieten voor een bedrag van meer dan 50.000.000 EUR</i>	6
2.1.4 <i>Kredietbedrag</i>	6
3. INSTRUMENTEN VOOR FINANCIËLE STEUNVERLENING TER BESCHIKKING VAN DE EXPORTEURS.....	8
3.1 AANTAL BEHANDELDE DOSSIERS	8
3.2 INTRESTBONIFICATIES.....	8
3.3 INTRESTBONIFICATIES MET GIFT	9
3.4 GIFT	11
4. MINISTERIËLE BESLUITEN (AMB).....	12
4.1 TOEGEZEGDE VASTLEGGINGSKREDIETEN.....	12
4.2 STABILISATIEDOSSIERS	13
4.2.1 <i>Indeling per exportland</i>	14
4.2.2 <i>Valuta</i>	14
4.2.3 <i>Kredietbedrag</i>	15
4.3 INTRESTBONIFICATIES (MET OF ZONDER AANVULLENDE GIFT)	15
5. BUDGET	17
5.2 INKOMSTEN.....	18
6. LENINGEN VAN STAAT TOT STAAT	19
6.1 DOOR FINEXPO BEHANDELDE STAATSLENINGSDOSSIERS	19
6.2 AAN DE MINISTERRAAD VOORGELEGDE DOSSIERS	19
6.3 PROGRAMMA -GOEDKEURINGEN EN AANWENDINGEN	19
6.3.1 <i>Programma 2011</i>	19
6.3.2 <i>Kennisname van een annulatie van eerder door de Ministerraad goedgekeurde staatslening</i>	21
6.3.3 <i>Bevestiging van een negatief advies van Finexpo bij de aanvraag van een ongebonden staatslening ten gunste van Mozambique</i>	21
6.3.4 <i>Kennisname van de resultaten van 4 prijsstudies en 1 opvolging van een ongebonden lening</i>	21
6.4 FINANCIËEL BEHEER	22
6.4.1 <i>Budgettaire situatie voor 2011</i>	22
6.4.2 <i>In 2011 vastgelegde bedragen :</i>	22
6.4.3 <i>In 2011 geordonnanceerde bedragen : 0 EUR</i>	22
6.4.4 <i>Te verwachten en reëel ontvangen terugbetalingen aan kapitaal en intresten</i>	22
7 FINEXPO EN DE OESO	24
7.1 VOORSCHRIFTEN VAN DE OESO-REGELING INZAKE RICHTSNOEREN OP HET GEBIED VAN DOOR DE OVERHEID GESTEUDE EXPORTKREDIETEN	24
7.2 WERKGROEPEN EXPORTKREDIETEN EN EXPORTKREDIETGARANTIES EN GROEP DEELNEMERS AAN DE REGELING: BELANGRIJKSTE BEHANDELDE ONDERWERPEN	25
8. CONCLUSIES	26

1 Finexpo

Hoewel het activiteitenverslag Finexpo ten doel heeft de jaarlijkse statistische gegevens over het gebruik van de instrumenten voor financiële exportsteun te verstrekken, bevat de inleiding van het verslag ook wat bondige informatie over het secretariaat en het Comité Finexpo.(MT)

De 'Manual to Finexpo' bevat een gedetailleerde beschrijving van de financiële instrumenten die Finexpo hanteert om de Belgische export te steunen. De handleiding is terug te vinden op de website van de FOD Buitenlandse Zaken <http://diplomatie.belgium.be>.

1.1 Rol van Finexpo

Het Comité Finexpo is een technisch interministerieel raadgevend comité dat de aanvragen voor financiële exportsteun onderzoekt.

Finexpo bundelt in één interministerieel comité de bevoegdheden die voorheen ressorteerden onder Copromex (dat dossiers inzake de stabilisatie van de rentevoeten en inzake de toekenning van intrestbonificaties beheerde) en het Interministerieel Comité voor de toekenning van leningen van Staat tot Staat.

De directeur-generaal van de directie-generaal Bilaterale Zaken van de Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking is voorzitter van het Comité.

De taak van het Comité is tweeledig : de export van Belgische kapitaalgoederen en aanverwante diensten steunen en bijdragen aan de ontwikkeling van de begunstigde landen.

Dat "Financiering" en "Export" twee belangrijke begrippen zijn die het Comité bij het bestuderen van de projecten voor ogen houdt, neemt niet weg dat ook andere gegevens worden meegewogen bij de formulering van zijn adviezen.

Om deze twee taken te vervullen hanteert Finexpo financiële instrumenten om de financieringskost, zijnde de rente op de exportkredieten, te verlagen of te stabiliseren.

Daarvoor beschikte de FOD Financiën die de leningen van Staat tot Staat beheert in 2011 over een bedrag van 55.600.000 euro programma- en vastleggingskredieten en over een bedrag van 50.444.000 euro vereffeningskredieten.

De FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking beheert de middelen die gereserveerd zijn voor de intrestbonificaties en de stabilisaties. In 2011 beschikte de FOD daarvoor over een bedrag van 37.052.000 EUR vastleggingskredieten en een bedrag van 23.829.000 EUR vereffeningskredieten.

1.2 Wie kan een beroep doen op Finexpo ?

Finexpo functioneert binnen een federaal kader dat zijn eigen regels heeft maar dat ook rekening houdt met de internationale regels die de OESO heeft vastgelegd in een Regeling inzake de richtlijnen voor de exportkredieten die overheidssteun genieten. Op basis van deze regels kunnen alle bedrijven die handelen in kapitaalgoederen (infrastructuur) en aanverwante diensten en die deze uitvoeren of de uitvoer ervan overwegen, op bepaalde voorwaarden in aanmerking komen voor overheidssteun.

Voor goederen zoals kapitaal- of infrastructuurgoederen en aanverwante diensten worden financieringsovereenkomsten op middellange en lange termijn gesloten. Klanten die belangstelling hebben voor deze goederen kunnen ze immers meestal niet contant of op korte termijn betalen. Ze hebben dan ook nood aan een bankfinanciering die over meer dan 2 jaar loopt.

1.3 Vragenlijst Finexpo / Delcredere

Bedrijven die bij Finexpo overheidssteun wensen aan te vragen, kunnen niet alleen contact opnemen met het secretariaat van het Comité Finexpo maar ook de standaardvragenlijst downloaden. Deze vragenlijst die dezelfde is voor Delcredere en voor Finexpo, staat op de site van Delcredere (www.ondd.be) en op de site van Finexpo/Buitenlandse Zaken (www.diplomatie.belgium.be) onder de rubriek 'Economische diplomatie'. Finexpo of Delcredere behandelen alle aanvragen op basis van dit online formulier: kredietverzekering, intreststabilisatie, intrestbonificatie met of zonder gift, gift dan wel de lening van Staat tot Staat.

1.4 Vergaderingen van het Comité in 2011

In 2011 kwam het Comité Finexpo 11 maal bijeen en verstreekte het advies over 66 dossiers (85 in 2010 en 90 in 2009). Het Comité behandelde 51 dossiers intreststabilisatie (73 in 2010 en 77 in 2009) en ontving 15 nieuwe aanvragen voor een intrestbonificatie met of zonder gift (11 in 2010 en 12 in 2009). Het Comité ontving geen aanvragen voor een gift daar waar er zowel in 2010 als in 2009 nog 1 soortgelijke aanvraag was. Daarnaast onderzocht het Comité 8 aanvragen voor een lening van Staat tot Staat, tegen 13 in 2010.

2 *Commercieel instrument: intreststabilisatie*

Noot: sinds 2010 zijn de regels voor het vaststellen van de referentierentevoet (de CIRR) gewijzigd om ze af te stemmen op de procedures van de andere lidstaten van de Europese Unie die intreststabilisaties toekennen.

Het is de CIRR die op de datum van ondertekening van de handelsovereenkomst – en niet langer de datum van ondertekening van de financieringsovereenkomst – die wordt gehanteerd voor de toekenning van de intreststabilisatie.

Meer informatie hierover is terug te vinden in de ‘Manual to Finexpo’ die in 2010 werd opgesteld in nauwe samenwerking met de Nationale Delcrederedienst en het secretariaat van Finexpo. De conclusies van dit jaarverslag 2011 gaan nog verder in op de doelstellingen die met de ‘Manual to Finexpo’ worden nagestreefd.

2.1 *Aantal behandelde dossiers*

In 2011 behandelde Finexpo 51 stabilisatiedossiers waarvan er 10 (7 in 2010) een tweede maal werden onderzocht. De werkwijze voor intreststabilisatie staat beschreven op de website van Finexpo.

2.1.1 *Indeling per exportland*

De 51 stabilisatiedossiers die op de Finexpovergaderingen werden onderzocht, hadden betrekking op 20 verschillende landen. In 2011 waren de stabilisatiedossiers verdeeld over 26 landen.

In de periode 1998-2000 is het aantal stabilisatieaanvragen exponentieel gestegen. Sinds 2003 is het aantal evenwel gestaag afgenomen.

Dat valt gemakkelijk te verklaren door het feit dat vóór de euro in omloop kwam, tal van aanvragen voor een intreststabilisatie geformuleerd waren in valuta zoals de DM of de FF, die inmiddels niet meer bestaan. Andere redenen voor deze daling zijn de internationale inspanningen om de strijd aan te binden met inflatie en de aanhoudende lage rentevoet alsmede de grote impact van de economische en financiële crisis.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal aanvragen voor een intreststabilisatie, ingedeeld naar exportland.

Argentinië	1	Marokko	1
Brazilië	10	Mexico	4
Dominicaanse Republiek	1	Nigeria	2
Ecuador	1	Oezbekistan	1
India	4	Rusland	1
Indonesië	3	Turkije	11
Jamaica	1	Verenigde Arabische Emiraten	1
Kameroen	1	Vietnam	4
Kenia	1	VS	1
Libanon	1	Zuid-Afrika	1

Procentueel uitgedrukt hebben zich ten opzichte van het jaar 2010 een aantal wijzigingen voorgedaan. In 2011 bekleedt Turkije met 21,56 % van het totaal aantal bij Finexpo ingediende aanvragen de eerste plaats op de landenlijst. Brazilië staat tweede met 19,60 %, terwijl dit land de lijst sinds 2008 aanvoerde. Egypte dat in 2010 nog de tweede plaats bekleedde, komt niet meer voor in de lijst. Op de derde plaats staan nu ex aequo India, Mexico en Vietnam, alle drie met 7,84 %. De vierde plaats wordt ingenomen door Indonesië met 5,88 %. Nigeria bekleedt de vijfde plaats met 3,92 % en de andere landen staan ex aequo met 1,96 % van het totaal aantal door Finexpo onderzochte aanvragen.

De laatste jaren zijn het traditiegetrouw Turkije, Brazilië, Egypte en Mexico waarvoor het grootst aantal aanvragen wordt ingediend. Egypte komt niet meer voor in de lijst en Turkije dat sinds 2008 een wat minder prominente plaats innam, lijkt opnieuw in de gunst te staan bij de Belgische exporteurs.

Volgens bovenstaande tabel zijn de aanvragen over de verschillende regio's in de wereld als volgt verdeeld : net zoals in 2010 wordt de lijst aangevoerd door Latijns-Amerika en het Caribisch Gebied met 35,29 % (43,84 % in 2010), gevolgd door de regio Midden-Oosten en Noord-Afrika dat zijn aandeel ziet stijgen tot 27,45% (17,81% in 2010). De derde plaats wordt bekleed door Azië met 21,56% (16,44% in 2010). Afrika is nog maar goed voor 0,98% terwijl zijn aandeel vorig jaar nog 13,70% bedroeg.

Midden- en Oost-Europa staan op de 5e plaats met 0,39% (5,84 % in 2010) en West-Europa en Noord-Amerika sluiten de lijst af met minder dan 0,20%.

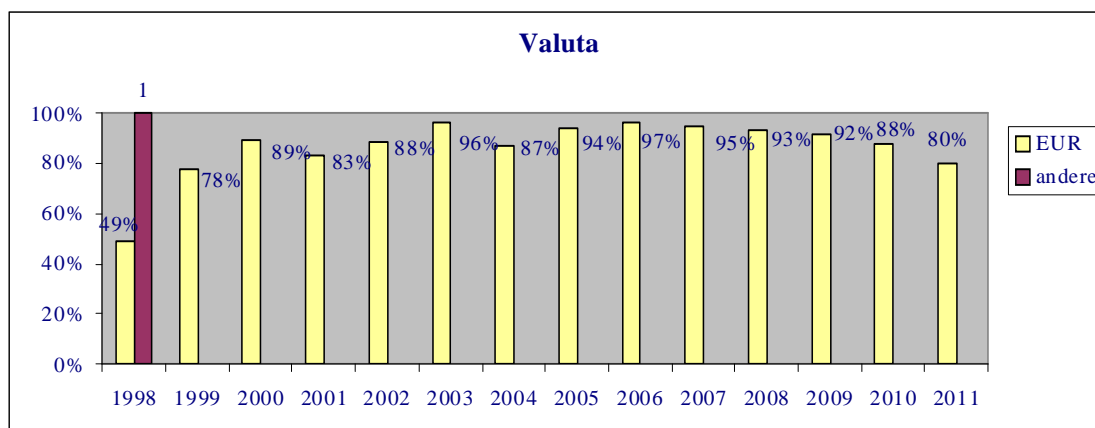
Uit deze cijfers kan worden geconcludeerd dat de Belgische exporteurs vooral belangstelling hebben voor Zuid-Amerika en het Caribisch Gebied, een trend die zich sinds 2009 duidelijk aftekent.

2.1.2 Valuta

In 2011 waren de aanvragen voor intreststabilisatie uitgedrukt in twee valuta : de euro en de USD. In 2010 was er ook nog sprake van de yen. In 2009 was de CHF de derde gebruikte valuta.

Van de 51 behandelde dossiers waren er 41 aanvragen voor intreststabilisatie uitsluitend in euro (54 in 2010 voor 73 onderzochte dossiers) en 1 enkele aanvraag in USD tegen 8 in 2010. Daarnaast werden nog 9 uitsluitend in USD ingediende aanvragen onderzocht, tegen 8 in 2010.

De gemengde aanvragen die zijn uitgedrukt in euro/USD zijn bestemd voor een project dat moet worden gefinancierd voor export naar landen die deel uitmaken van de USD-zone of voor bedrijven die hun boekhouding in USD voeren omdat ze voornamelijk handel drijven met de Verenigde Staten. De uitsluitend in USD of in een andere valuta uitgedrukte aanvragen, zoals de yen, moeten de Belgische exporteur in staat stellen om een « equal level playing field » met de Amerikaanse of Japanse concurrenten te creëren.

Sinds de invoering van de euro heeft het Comité Finexpo alles in het werk gesteld om de Europese munt zoveel mogelijk te steunen en te promoten. Het is dan ook aannemelijk te maken dat de meeste aanvragen voor een intreststabilisatie die in 2 valuta zijn uitgedrukt, in euro worden afgehandeld. In 2011 is voor het eerst sinds lang geen enkele aanvraag in yen of CHF ingediend.

Dat almaar meer aanvragen uitsluitend in USD (19,61 % van het totaal) worden ingediend, is ook toe te schrijven aan de grotere flexibiliteit die Finexpo ter zake kan hanteren ingevolge de beslissing die de Minister van Buitenlandse Zaken op 26 april 2010 nam na contacten tussen het secretariaat van Finexpo en de exporteurs. In dit verband moet worden opgemerkt dat de vorige statistieken duidelijk lijken aan te tonen dat de exporteurs telkens, wanneer mogelijk, in ruime mate de voorkeur geven aan de euro.

Bovenstaande grafiek toont het belang van de euro als stabilisatiemunt aangezien in 2011 drie vierde van de intreststabilisaties in de munt van de Europese Unie waren uitgedrukt.

Om deze grafiek juist te lezen, moet evenwel voor ogen worden gehouden dat de euro in 1999 nog niet in gebruik was. Het percentage dat voor 1999 in de grafiek staat vermeld, is dan ook gebaseerd op het totale bedrag van de kredieten uitgedrukt in de voormalige valuta van de eurozone.

2.1.3 Kredieten voor een bedrag van meer dan 50.000.000 EUR

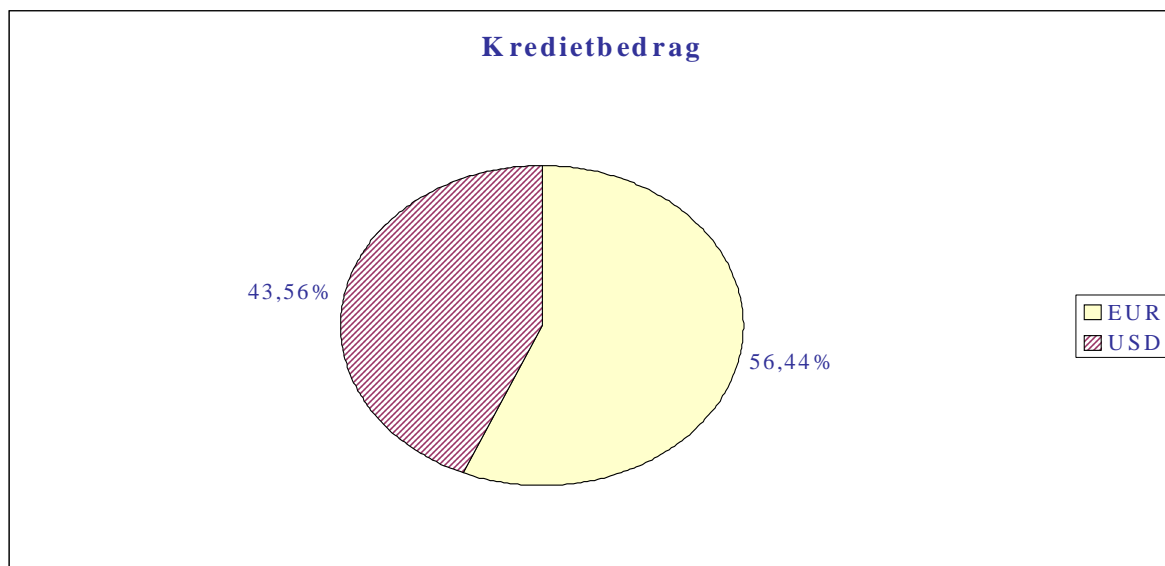
Er wordt aan herinnerd dat alleen aanvragen voor een intreststabilisatie voor kredieten van meer dan 50.000.000 euro aan de Ministerraad moeten worden voorgelegd, voor zover het Comité Finexpo niet eenparig gunstig over deze aanvragen adviseerde of deze niet door de Inspecteur van Financiën werden goedgekeurd.

2.1.4 Kredietbedrag

De 51 dossiers intreststabilisatie zijn goed voor een totaal kredietbedrag van 847.197.456,73 euro tegen 507.396.198,05 euro voor 73 dossiers in 2010. In 2009 ging het om een bedrag van 315.217.264,92 euro. Hoewel het aantal dossiers de

laatste jaren gestaag is afgenomen, zijn de kredietbedragen sinds 2010 sterk gestegen. Zo waren er in 2011 7 dossiers waarvan het kredietbedrag hoger was dan 50.000.000 euro en die samen goed waren voor 83,42 % van het onderzochte totale kredietbedrag van 706.690.917,63 euro.

Onderstaand diagram toont de procentuele verdeling van dit totaalbedrag van de kredieten over de twee valuta waarin de stabilisatieaanvragen zijn uitgedrukt.

Uitgedrukt in euro, ging het om een totaal bedrag van 478.177.207,82 euro, tegen 385.703.118,51 euro in 2010 en 228.530.270,62 euro in 2009.

In 2011 bedroeg het aandeel van de euro in het totaalbedrag nog slechts 56,44 %, tegen 76,02 % in 2010, 72,50 % in 2009 en 74,06 % in 2008. Deze procentuele daling is toe te schrijven aan een aantal grote dossiers in USD, die doorwegen op de eindcijfers.

Het uitsluitend in USD uitgedrukte kredietbedrag bedroeg in 2011 369.020.248,91 euro tegen 121.128.031,36 euro in 2010 (79.862.214,65 euro in 2009). Het aandeel van de USD bedroeg in 2011 dus 43,56 % tegen 23,87 % in 2010 (25,34 % in 2009 en 25,94 % in 2008). Hieruit kan worden afgeleid dat de verhouding tussen de 2 valuta ($3/4^e$ euro en $1/4^e$ USD) stilaan opnieuw in evenwicht is, in het voordeel van de USD.

Wijst deze ontwikkeling erop dat door de moeilijkheden waarmee de eurozone in 2011 te kampen had, de exporteurs hun aandacht veeleer richten op in USD uitgedrukte projecten?

3. Instrumenten voor financiële steunverlening ter beschikking van de exporteurs

3.1 Aantal behandelde dossiers

In de loop van 2011 onderzocht de dienst Finexpo 15 nieuwe aanvraagdossiers (12 in 2010), leningen van Staat tot Staat niet inbegrepen, wat ons brengt op het record aantal aanvragen van 2005. Deze aanvraagdossiers behelzen: 1 aanvraag voor een intrestbonificatie (idem in 2010) maar 14 aanvragen voor een intrestbonificatie met aanvullende gift (10 in 2010 en 2009). Er waren geen aanvragen voor een gift (1 in 2010 en 2009). Zes aanvragen voor intrestbonificatie met of zonder aanvullende gift werden opnieuw onderzocht, in de meeste gevallen om er een aanvullende gift aan te koppelen of om het percentage van de aan het bonificatie-instrument gekoppelde gift te verhogen.

In 2008 en 2007 werden voor de 3 instrumenten 13 aanvragen ingediend.

Een vaststelling is dat sinds 2009 het aantal aanvragen voor intrestbonificatie met aanvullende gift veel hoger is dan het aantal klassieke aanvragen voor intrestbonificatie. Deze toename is het gevolg van de grotere flexibiliteit van dit instrument, waarmee beter kan worden ingespeeld op de financieringsnoden van de debiteur die, in fine, verantwoordelijk is voor de terugbetaling van het door de bank van de exporteur verleende krediet.

In 2003, 2004, 2005 et 2006, onderzocht Finexpo respectievelijk 14, 10, 15 en 11 nieuwe dossiers. De bevinding is dat het aantal bij Finexpo ingediende aanvragen voor soortgelijke steun daadwerkelijk stabiel blijft.

De aanvraagprocedure voor een intrestbonificatie met of zonder aanvullende gift, wordt uitgelegd op de website.

3.2 Intrestbonificaties

In 2011 werd een enkel contract van 26.660.900 euro met een aanvraag voor intrestbonificatie onderzocht. Deze aanvraag voor intrestbonificatie houdt een nieuw onderzoek in van het project dat Finexpo bereid is in cofinanciering met het Vlaamse Gewest en het Waalse Gewest te steunen. Het betreft een hoogtechnologisch ruimtevaartproject.

Dat Finexpo ermee instemde dat het kredietbedrag in de vorm van intrestbonificatie in dit geval hoger ligt, is onlosmakelijk verbonden met de specifieke aard van het contract dat voor alle partijen van het land een groot economisch en wetenschappelijk belang heeft.

Hierbij wordt herinnerd aan de in 2001 genomen beslissing om de geldigheidsduur van de toezegging voor een intrestbonificatie (met of zonder aanvullende gift) tot maximum drie jaar te beperken, wat maakt dat de toezeggingen voor deze hulpinstrumenten jaarlijks moeten worden herzien. Deze regel werd tot nog toe op soepele wijze toegepast en de periode van drie jaar kon worden verlengd als bleek dat

een dossier nagenoeg volledig was afgehandeld of dat het vertraging had opgelopen buiten de schuld van de exporteur.

Er komt nu een einde aan deze soepelheid ingevolge de beslissing van de budgettaire autoriteiten om vanaf 2012 van alle projecten van Finexpo een overzicht te maken van alle voor drie jaar uitstaande bedragen, zodra er een toezegging voor wordt gedaan.

Deze maatregel geldt ook voor de giften.

Onderstaande tabel bevat het exportland evenals de sector en de budgettaire impact van het project waarvoor Finexpo in 2011 het dossier intrestbonificatie – zonder gift – onderzocht.

Land	Sector	Krediet- bedrag	Budgettaire impact
Vietnam	Levering en installatie van een aardobservatiesatelliet: project VNREDSat-1B	26.660.900,	9.488.281,59

De aanvraagprocedure voor een intrestbonificatie wordt uitgelegd op de website.

3.3 *Intrestbonificaties met gift*

In 2011 werd voor 14 dossiers een intrestbonificatie met aanvullende gift aangevraagd waarvan er 2 een tweede maal werden onderzocht, tegen 10 dossiers in 2010 en 9 dossiers in 2009. Vijf dossiers hebben betrekking op de sector watervoorziening, waterbehandeling en waterzuivering. Twee dossiers met betrekking tot de sectoren telecommunicatie-ICT en volksgezondheid werden onderzocht. Hetzelfde geldt voor de sector openbaar vervoer. Voor de sectoren baggerwerken, civiele bescherming, stroomvoorziening op het platteland en verwerking van huishoudelijk afval, onderzocht het Comité Finexpo een project per sector.

Het dossier openbaar vervoer werd inmiddels door het Comité Finexpo onderzocht en geseponeerd omdat het aan een buitenlandse concurrent werd toegekend.

De conclusie is dus dat in 2011 de diversifiëring verzekerd was, mede door de verscheidenheid van de sectoren waarop de aanvragen betrekking hadden.

De 14 projecten vertegenwoordigden in 2011 een totaal kredietbedrag van 140.607.564,74 euro, tegen 102.218.378,48 euro in 2010 en 83.435.163,30 euro in 2009. In 2008 ging het om “nog maar” 31.850.307,95 euro. Het vastleggingskrediet bedroeg in 2011 60.010.358,39 euro, tegen 68.769.289,60 euro in 2010 en 30.031.597,71 euro in 2009. Het jaar voordien was dat 13.363.354,56 euro. Ter herinnering: 4 dossiers behelsden de aanvraag voor een intrestbonificatie met aanvullende gift voor een kredietbedrag van 29.798.559,76 EUR, wat aanleiding gaf tot een budgettaire vastlegging van 12.904.318,05 EUR. Het bedrag van de dossiers is sinds enkele jaren aanzienlijk aan het toenemen. Hieruit kan worden afgeleid dat de versnelde economische ontwikkeling van sommige landen die in aanmerking komen voor steun deels een impact heeft op de omvang van de projecten.

In 2011 kan worden vastgesteld dat het totale vastleggingskrediet in vergelijking met 2010 gedaald is terwijl het bedrag van de intrestbonificaties gestegen is. Dit verschil kan deels worden toegeschreven aan het feit dat een project dat door het Comité Finexpo werd onderzocht, snel geseponeerd werd alsmede aan de schommelingen van

de CIRR die zich het hele jaar 2011 hebben voorgedaan en bijwijken opliepen tot meer dan 1 %. De datum waarop de contracten werden ondertekend heeft derhalve een rol gespeeld in de budgettaire impact voor Finexpo.

Algemeen kan worden gesteld dat intrestbonificaties met aanvullende gift goed in de markt liggen omdat de begunstigde landen vooral in crisistijd de voorkeur geven aan kortere terugbetalingsperiodes. Met de gift kan ook de delcrederepremie geheel of gedeeltelijk worden betaald. Dit is met name Vietnam een duidelijk merkbare trend.

De onderstaande tabel bevat de exportlanden waarvoor Finexpo in 2011 een aantal dossiers intrestbonificatie met gift onderzocht. De tabel vermeldt ook de desbetreffende sector en de budgettaire impact van het project.

Land	Sector	Kredietbedrag	Budgettaire impact
Albanië	Verwerking van huishoudelijk afval	8.085.597,00 €	3.899.773,52 €
Ghana	Telecom - ICT	11.457.250,29 €	4.700.116,47 €
Ghana	Stroomvoorziening op het platteland	12.736.304,94 €	5.924.276,64 €
Ghana	Telecom - ICT	11.933.885,00 €	5.856.512,51 €
Kameroen	Waterzuivering	8.435.186,51 €	3.874.135,84 €
Kenia	Verwerking van ziekenhuisafval	9.133.408,00 €	3.908.286,68 €
Marokko	Openbaar vervoer	4.444.891,00 €	1.912.686,21 €
Sri Lanka	Openbaar vervoer	10.701.056,00 €	3.908.638,97 €
Vietnam	Volksgezondheid	6.189.841,00 €	2.648.281,04 €
Vietnam	afvalwaterbehandeling	13.652.427,00 €	5.730.695,53 €
Vietnam	afvalwaterbehandeling	13.591.946,00 €	5.622.396,80 €
Vietnam	Waterzuivering	10.099.736,00 €	4.277.809,17 €
Vietnam	Baggerwerken	10.056.450,00 €	3.301.716,54 €
Vietnam	Waterzuivering	10.089.586,00 €	4.445.032,47 €
	Totaal	140.607.564,74 €	60.010.358,39 €

3.4 Gift

In 2011 waren er geen aanvragen voor giften.

De aanvraag voor een gift die in 2010 werd ingediend met betrekking tot een project inzake de levering van een *space environment simulation facility* in India, werd in 2011 opnieuw onderzocht. Het kredietbedrag steeg van 8 miljoen euro naar 9.140.000 euro. Het vastleggingskrediet ten laste van Finexpo bedraagt 2.285.000 euro en het aanvullend bedrag van 914.000 euro ter dekking van het element gift van 35 %, wordt gefinancierd door Sofinex (Waals Gewest).

In 2009 was er 1 aanvraag voor een gift voor een krediet van 2.833.270,00 euro, waarvan de budgettaire impact 1.039.881,28 euro.

De aanvraagprocedure voor een gift wordt uitgelegd op de website.

4. MINISTERIËLE BESLUITEN (AMB)

In 2011 werd voor 22 dossiers een ministerieel besluit ondertekend tegen 11 dossiers in 2010. In 2009 werd voor 23 dossiers een AMB ondertekend.

De in 2011 ondertekende AMB zijn verdeeld als volgt: 15 stabilisatiedossiers (7 in 2010 en 19 in 2009) en 7 dossiers intrestbonificatie met gift tegen 4 in 2010. Dit laatste cijfer is hetzelfde als in 2009 (2 bonificaties met gift en 2 klassieke intrestbonificaties). Ook in 2008 werd een AMB opgemaakt voor 4 klassieke intrestbonificaties.

In 2011 is het aantal AMB verdubbeld ten opzichte van 2010 wat het aantal opnieuw op het gemiddelde brengt dat tussen 2007 en 2009 werd gehaald.

Ter herinnering, in 2006 werden 44 AMB ondertekend (36 stabilisatiedossiers en 8 dossiers intrestbonificatie). In 2000, 2001, 2002, 2003, 2004 en 2005 werden respectievelijk 68, 77, 45, 52, 50 en 34 AMB opgemaakt.

Deze stijging is gedeeltelijk toe te schrijven aan de snelle ondertekening van een aantal belangrijke stabilisatiedossiers. Verder werden naar aanleiding van de toekenning van gemengde kredieten ook nog 3 stabilisatiedossiers getekend.

Toch blijft het gebruik van intreststabilisatie beperkt en is het vooral een instrument voor grootschalige projecten. Het samenspel van economische en financiële crisis en de aanhoudend lage rentevoeten op de kapitaalmarkten, verklaart in grote mate de geringe belangstelling voor dit instrument.

Het totale kredietbedrag van de 22 dossiers waarvoor in 2011 een ministerieel besluit werd ondertekend, bedraagt 540.115.056,51 euro tegen 103.392.502,01 euro in 2010; in 2009 ging het om 254.769.396,88 euro en in 2008 om 103.112.940,47 euro. De opmerkelijke toename van het totale kredietbedrag waarvoor in 2011 overeenkomsten werden getekend, houdt sterk verband met de snelle ondertekening van een aantal stabilisatieaanvragen voor kredietbedragen van meer dan 100 miljoen euro.

Het totale kredietbedrag van 540.115.056,51 euro is uitgesplitst over een bedrag van 474.189.692,69 euro voor stabilisaties en een bedrag van 65.925.363,82 euro voor gesubsidieerde leningen.

Ondanks de crisis is in 2011 het hoogste aantal AMB getekend voor bonificaties met gift sinds de invoering in 2002 van de aanvullende gift bij de intrestbonificatie. Dit kan wijzen op het prioritaire belang van de projecten voor de betrokken ontwikkelingslanden en een teken zijn dat de bonificatie met aanvullende gift in dit verband vrij goed aansluit bij de lokale financieringsbehoeften.

4.1 Toegezegde vastleggingskredieten

Eind 2011, bedroegen de vastleggingskredieten die waren toegezegd (en waarvoor een AMB werd opgemaakt) 35.057.929,04 tegen 13.998.496,16 euro in 2010, 20.737.030,00 euro in 2009 en 26.944.102,55 euro in 2008.

Van de toegezegde vastleggingskredieten in 2011 ging 66,97% naar intrestbonificaties met gift, tegen 88,74 % en 2010. In 2009 en 2008 was het aandeel respectievelijk 75,01 % en 90,86 %.

De verklaring voor het lagere percentage is de grotere impact van de toegezegde vastleggingskredieten op het intreststabilisatie-instrument.

Er zijn intrestbonificaties met aanvullende gift gegeven voor contracten in de sectoren water (Kameroen, Vietnam en Ghana), telecommunicatie - ICT (Ghana en Kenia) en gezondheidszorg (Vietnam).

In 2011 waren de intreststabilisaties goed voor 1/3^e (33,03%) van alle toegezegde vastleggingen, met name voor grote projecten in Nigeria, de Dominicaanse Republiek, Rusland en Jamaica.

In 2000, 2001, 2002, 2003 en 2004 bedroeg het aandeel van de intrestbonificaties met of zonder gift respectievelijk 77%, 84 %, 72 %, 78% en 94%. In 2005 en 2006 was het aandeel 95% en in 2007 92%. Sinds 2004 zijn de vastleggingskredieten grotendeels bestemd voor intrestbonificaties met of zonder gift. Deze trend zet zich door in 2011 maar gaat wel in dalende lijn.

4.2 Stabilisatiedossiers

Zoals reeds vermeld, werd in 2011 voor 15 stabilisatiedossiers een AMB ondertekend. In 2010 daarentegen werden 7 stabilisatiedossiers ondertekend. In vergelijking met de vorige jaren waren er in 2011 meer dossiers voor grote projecten. Dergelijke projecten brengen grotere financiële risico's met zich en de exporteur doet dan ook zijn voordeel met een intreststabilisatie. Algemeen gesteld maken de exporteurs sinds jaren slechts in beperkte mate gebruik van intreststabilisatie maar toch vragen ze dat dit instrument blijft bestaan.

In 2011 bedroeg de totale vastlegging voor stabilisaties 11.580.403,34 euro waarvan 7.357.577,10 euro voor stabilisatieaanvragen in euro of 63,53 % van alle aanvragen. Daartegenover staat een bedrag van 4.222.826,24 euro (36,47 %) voor de aanvragen in USD.

4.2.1 Indeling per exportland

In de loop van 2011 werd voor 11 verschillende exportlanden een AMB ondertekend, tegen 6 in 2010 en 11 in 2009. De lijst van landen waarvoor een stabilisatie werd aangevraagd, wordt aangevoerd door Turkije (3 van de 15 dossiers) maar van elk van deze dossiers is het bedrag lager dan 1 miljoen euro.

Nigeria en Indonesië komen met 2 AMB op de tweede plaats. Met Ghana, Kenia, Brazilië, Rusland, Jamaica, Kameroen, de Dominicaanse Republiek en Oezbekistan werd 1 stabilisatiedossier getekend.

De voorbije jaren komen Brazilië, Ghana en Turkije het vaakst voor in de lijst van landen waarmee Belgische exporteurs een contract met intreststabilisatie sluiten.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van alle landen waarvoor in 2011 een AMB inzake stabilisatie werd ondertekend.

Brazilië	1
Dominicaanse Republiek	1
Ghana	1
Indonesië	2
Jamaica	1
Kameroen	1
Kenia	1
Nigeria	2
Oezbekistan	1
Rusland	1
Turkije	3
Totaal	15

Uit deze tabel valt af te lezen dat voor landen in de eurozone in 2011 geen enkel AMB werd ondertekend. In 2010 en 2009 was dit ook al het geval.

Rusland komt in de tabel voor vanwege het strategisch contract dat het consortium Solvin (Solvay en BASF) en een filiaal van Gazprom hebben gesloten voor de installatie van een fabriek van PMC in Rusland.

In het geval van Jamaica is de stabilisatie een mooi voorbeeld van een geslaagd multiplicatoreffect van de herhaaldelijke steun die het land heeft ontvangen voor de sector openbare werken.

De 2 projecten met Nigeria zijn opgezet om de kusterosie bij Lagos tegen te gaan en voor de ontwikkeling van de handel in de aldus gerehabiliteerde zone.

Het grootste project dat in 2011 in aanmerking kwam voor een AMB betreft de uitrusting van 15 treinen voor lijn 2 van de metro van Santo Domingo in de Dominicaanse Republiek.

4.2.2 Valuta

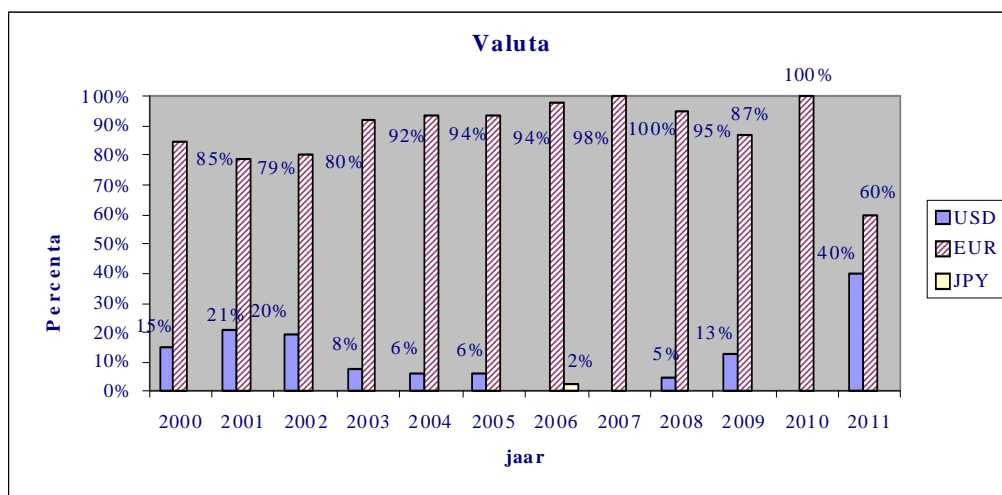
In 2010 hadden alle ondertekende AMB betrekking op stabilisatieovereenkomsten in euro. In 2011 waren 9 van de 15 AMB in euro (60%) en 6 in USD (40%). De 2

contracten met Nigeria waren goed voor 95 % van de in USD gesloten overeenkomsten. .

In 2010 waren alle AMB in euro. In 2009 waren 20 van de 23 AMB in euro. In 2008, waren het er 19 van de 20.

Voor het eerst sinds de invoering van de euro komt het aantal in euro ondertekende contracten niet boven 70 % uit.

De onderstaande tabel toont de evolutie van het gebruik van valuta sinds 2000.

4.2.3 Kredietbedrag

Voor de 15 stabilisatiedossiers beliep het totale kredietbedrag van de AMB 474.189.692,69 euro tegen 70.299.583,04 euro in 2010 en 219.812.989 euro in 2009. Ter herinnering, in 2008 bedroeg het totale kredietbedrag voor 15 AMB 59.553.498 euro. In vergelijking met de vorige jaren zijn in 2011 veel grote contracten getekend. Vijf van de 15 AMB gaan over kredietbedragen van meer dan 50 miljard euro. De ondertekening van een aantal van deze “grote” projecten liet niet lang op zich wachten wat meteen aantoonde dat ze voor de betrokken handelspartners van groot belang waren. In 2010 was een baggerproject in Ghana het enige belangrijke dossier, goed voor 96,17 % van het totale kredietbedrag.

4.3 Intrestbonificaties (met of zonder aanvullende gift)

In 2011 waren alleen bonificaties met aanvullende gift het voorwerp van ministeriële besluiten. Er werden er 7 gesloten, tegen 4 in 2010. In 2011 werden drie bonificaties toegekend voor projecten in de toeleveringssector, waterbehandeling en waterzuivering (Vietnam, Ghana en Kameroen). Voor de sector van telecommunicatie en ICT werden twee AMB opgemaakt (Ghana en Kenia). Er werd ook een AMB getekend voor een project in de sector van het openbaar vervoer (Ghana) en een AMB voor de sector gezondheidszorg (een cyclotron in Vietnam). In het crisisjaar 2009 werd net als in 2008 een AMB opgemaakt voor 4 bonificaties waarvan twee met aanvullende gift. Ter herinnering, in 2007 werden 6 AMB getekend en in 2006 waren het er 8.

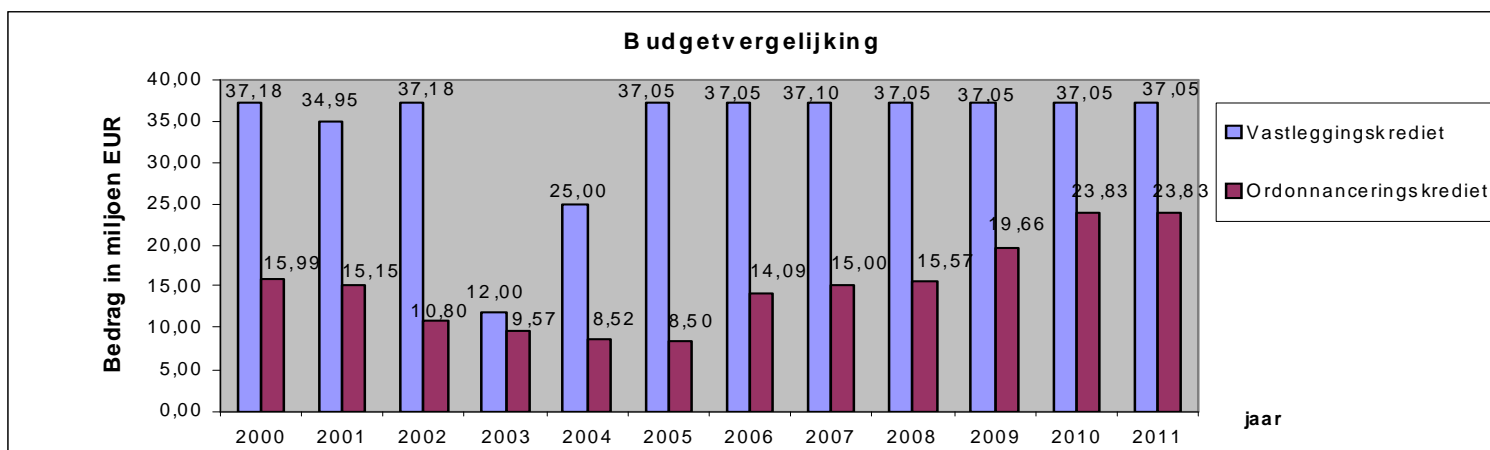
In 2011 bedroeg het totale kredietbedrag voor de 7 projecten samen 65.925.363,82 euro. In 2010 ging het om 33.092.918,97 euro voor 4 AMB. Dit is vrijwel hetzelfde bedrag als in 2009 (34.956.407,40 euro). In 2008 ging het om een bedrag van 41.473.549,49 euro en in 2007 om een bedrag van 54.513.607,49 euro.

5. Budget

5.1 Vastleggings- en vereffening kredieten (voorheen ordonnanceringskredieten)

Net als in de vorige jaren beschikte Finexpo in 2011 over een bedrag van 37.052.000 euro aan vastleggingskredieten voor stabilisaties, intrestbonificaties met of zonder aanvullende gift en giften en, net als in 2010, over een bedrag van 23.829.000 euro aan vereffening kredieten voor de bovengenoemde instrumenten.

De onderstaande grafiek geeft de evolutie weer tussen 2000 en 2011 van de op het budget toegestane vastleggingskredieten en vereffening kredieten.

In de periode 1998-2005, is het vereffening krediet jaar na jaar gedaald terwijl het vastleggingskrediet op hetzelfde niveau bleef. Hierdoor is het evenwicht tussen de 2 budgetten verstoord.

Door de toekenning van een hoger bedrag vanaf 2006 is voorlopig een einde gekomen aan de dalende trend van het vereffening budget. Vanaf 2007 komen beide budgetten zeer geleidelijk opnieuw wat meer in evenwicht.

De aard van de activiteiten van Finexpo is mettertijd veranderd. Finexpo besteedt zijn budgettaire middelen grotendeels aan de concessionele hulpinstrumenten die het ter beschikking krijgt en deze genereren stelselmatig uitgaven. Het aandeel van de intrestbonificaties in euro in het totale vereffening krediet steeg immers van 47% in 2002 naar 70% in 2003, 79% in 2004, 87 % in 2005 en 2006, 83% in 2007, 84,5 % in 2008, 94,2 % in 2009 om uit te komen op 98,47 % in 2010 en 99,96 % in 2011.

In 2011 bedroegen de uitgaven voor stabilisaties 102.617 euro.

5.2 *Inkomsten*

Of er voor de overheid inkomsten of uitgaven zijn, hangt af van de CIRR en de Euribor/Libor op 6 maanden. CIRR staat voor 'Commercial Interest Reference Rate'. Deze wordt maandelijks door de OESO vastgesteld. Ter herinnering, voor 2010 werden de ministeriële besluiten voor de stabilisatiedossiers opgesteld op basis van de CIRR die op het tijdstip van de financieringsovereenkomst werd gehanteerd. In 2010 werd deze regel evenwel gewijzigd en voortaan is het zo dat elk stabilisatiedossier dat gedekt is door een ministerieel besluit, gestabiliseerd wordt tegen de CIRR die van toepassing is op het tijdstip van de ondertekening van het handelscontract.

Op de zesmaandelijksse vervalddag van het dossier wordt nagegaan of er inkomsten of uitgaven zijn. Als de Euribor/Libor, vermeerderd met de bankcommissie, hoger is dan de CIRR, komt het verschil van de hieruit voortvloeiende financieringskosten ten laste van de staat.

In 2011 werden in totaal 9.869.937,89 euro aan overheidsinkomsten verworven dankzij de tegemoetkomingen in exportdossiers, tegen 11.435.253 euro in 2010 en 5.542.704,10 euro in 2009.

De onderstaande grafiek geeft een geleidelijke daling van de de overheidsinkomsten tussen 2002 en 2009 te zien. In 2010 hadden de historisch lage rentevoeten en het feit dat het verschil tussen rentevoeten op lange termijn en rentevoeten op korte termijn aanzienlijk kleiner is geworden, een stijging van de inkomsten tot gevolg.

De door Finexpo gehanteerde contractuele rentevoet oftewel de CIRR bedroeg geregeld meer dan het herfinancieringstarief van de banken (Euribor / Libor), vermeerderd met de bankcommissie.

Ook dient te worden aangestipt dat de inkomsten die ten gunste van de Belgische staat werden verworven, in de toekomst uitgaven zouden kunnen worden als de Staat de verbintenis aangaat de liquiditeitskostprijs ten laste te nemen. De liquiditeitskostprijs is de prijs die de banken moeten betalen naast de rentevoet voor de herfinanciering (Euribor/Libor) + de bankcommissie – om toegang te hebben tot kapitaal.

Klanten die merken dat sommige rentevoeten lager zijn dan de contractuele rentevoet (CIRR), kunnen geneigd zijn over te gaan tot een vervroegde terugbetaling. Om het inkomstenverlies enigszins op te vangen dat een vervroegde terugbetaling voor de overheid met zich brengt, voorziet Finexpo sinds januari 2002 in een boeteclausule voor alle nieuwe aanvragen voor een intreststabilisatie. Op grond van deze clausule kan de overheid een bijdrage vorderen in het geval van een vrijwillige vervroegde terugbetaling. In de praktijk blijven deze aanvragen eerder beperkt.

6. Leningen van Staat tot Staat

6.1 Door Finexpo behandelde staatsleningsdossiers

Finexpo behandelde in 2011 6 dossiers in verband met gebonden hulp en 2 dossiers in verband met ongebonden hulp.

6.2 Aan de Ministerraad voorgelegde dossiers

Er werden 7 projecten aan de Ministerraad voorgelegd voor akkoord waaronder 5 nieuwe projecten, 1 bevestiging van een negatief advies en 1 project ter annulatie.

De Ministerraad kan maar goedkeuren ten belope van het programma van een bepaald begrotingsjaar.

6.3 Programma -goedkeuringen en toepassingen

6.3.1 Programma 2011

Het programma voor leningen aan vreemde Staten dat door de wet die de algemene uitgavenbegroting van 2011 regelt werd goedgekeurd, bedraagt € 55.600.000. De Ministerraad heeft op 4 en 18 november 2011 voor een totaal bedrag van € 36.309.500 leningen van Staat tot Staat goedgekeurd.

Deze goedkeuringen op het programma 2011 hadden betrekking op 5 verschillende landen en zijn als volgt verdeeld :

Land	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Algerije	6.400.000	4.563.000		2.750.000	6.842.400	
Burkina Faso				2.750.000		
Congo-Brazza					10.000.000	
DRC	423.633,29	8.537.100				
Ecuador						
Ethiopië						
Filipijnen						
Gambia	561.900					
Ghana	6.418.903	11.458.423	7.801.900	4.086.650	19.287.100	6.690.000
Guinea		802.200				
Indonesië				210.000		
Ivoorkust						
Kameroen		4.712.975	14.569.350			7.066.800

Kaapverdië						
Kenia		4.653.550		19.753.000	13.045.400	9.512.000
Malawi						
Malediven						
Mali						
Mongolië						
Mozambique	747.360		3.055.000			
Nepal						
Nicaragua					938.300	
Niger				9.088.012		
Oezbekistan						
Peru						
Sao Tomé			980.800			
Senegal					4.000.000	
Soedan	632.000					
Tanzania			790.550			
Tunesië	15.045.000					
Vietnam			3.550.605,50		5.600.000	5.275.700
Zambia						7.765.000
Totaal	30.228.796,29	34.727.248	30.748.205,50	35.887.662	59.713.200	36.609.500

Hierna volgt een korte beschrijving van elk goedgekeurd project :

- a) *Kameroen*: het betreft een bijkomende staatslening voor de baggerwerken voor het uitdiepen van de haven van Douala. In 2008 werd reeds een lening goedgekeurd van afgerond 8,8 miljoen EUR. Daar de dichtslibbing van het toegangskanaal erger was dan vooropgesteld was een bijkomende uitbaggering nodig om dezelfde diepgang te bekomen en dus ook een bijkomende financiering.
- b) *Ghana*: het betreft de financiering van een project voor ICT-ontwikkeling in het secundair onderwijs en lerarenopleiding. In 240 secundaire scholen wordt telkens één klas voor 40 leerlingen uitgerust met ICT-apparatuur om op klasniveau ICT-onderwijs te kunnen geven. Per twee leerlingen wordt een PC ter beschikking gesteld. De geselecteerde scholen zijn over de diverse regio's van het land gespreid. Voor de lerarenopleiding wordt een labo uitgerust. Er wordt onderwijsmateriaal aangemaakt voor de lessen geïntegreerde wetenschappen, sociale wetenschappen, ICT, wiskunde en Engels. Het Belgische bedrijf heeft ervaring met dit soort projecten in Kenia en er is belangstelling in andere Afrikaanse landen.
- c) *Kenia*: het betreft een project voor de financiering van rurale elektrificatie in de Sondu-Rangwe-Kissii-regio. Vanuit de 60MW Hydro-elektrische centrale in Sondu zal het net versterkt worden. Het project beoogt de bouw van een 132KV transmissielijn van Sondu naar Rangwe. Er worden eveneens twee onderstations gebouwd met middenspanning uitgangen voor 33KV distributielijnen. In Kisii wordt het bestaande distributienetwerk versterkt.
- d) *Zambia*: het betreft een ongebonden lening voor de financiering van ICT-ontwikkeling in het secundair onderwijs en lerarenopleiding. Zoals in Ghana worden hier 144 scholen uit 8 regio's geselecteerd om uitgerust te worden met ICT-apparatuur. Er worden eveneens twee klassen voorzien voor de

lerarenopleiding. Er wordt een groot budget uitgetrokken voor technische assistentie. De plannen voor ICT in het onderwijs zijn afgeleid van deze van de Regering van Zambia rond haar ICT-beleid.

- e) *Vietnam*: bijkomende financiering voor de installatie van een kleine satelliet dienstig voor het verzamelen van gegevens ter optimalisatie van de controle, het beheer en het milieubeleid betreffende de natuurlijke rijkdommen voor landbouw, visvangst, bosbouw en mijnbouw. Naast deze nieuwe lening wordt het beschikbaar saldo van een lening van augustus 1995 en een op het programma van 2010 goedgekeurde staatslening gebruikt. De kennisoverdracht en technologietransfer zijn een belangrijke doelstelling. Er wordt tevens een beroep gedaan op een intrestbonificatie en een financiering door AWEX en FIT.

6.3.2 Kennisname van een annulatie van eerder door de Ministerraad goedgekeurde staatslening

De annulering van de beslissing van de Ministerraad van 7 november 2008 waarbij een staatslening ten bedrage van EUR 8.000.000 ten gunste van Vietnam werd goedgekeurd als bijdrage tot de concessionele financiering van een kleine satelliet dienstig voor de verzameling van gegevens, de controle en het beheer betreffende de natuurlijke rijkdommen en natuurrampen.

6.3.3 Bevestiging van een negatief advies van Finexpo bij de aanvraag van een ongebonden staatslening ten gunste van Mozambique

Deze lening werd aangevraagd voor de verbetering van de elektriciteitsvoorziening in de centrale regio van Mozambique. Er werd in 2008 een ongebonden lening toegekend aan Mozambique maar hiermee zijn problemen gerezen in verband met het aanrekenen van BTW op de door de staatslening te betalen facturen. Het Belgische bedrijf in kwestie was niet meer geïnteresseerd in een nieuw project en er zijn in België geen andere bedrijven actief in de sector van onderstations en transformatoren zodat bij een eventuele internationale tender de deelname van een Belgisch bedrijf zeer klein zou zijn.

6.3.4 Kennisname van de resultaten van 4 prijsstudies en 1 opvolging van een ongebonden lening

De prijsstudies hadden betrekking op :

- een project voor de installatie van een drinkwatervoorzieningsstelsel in Nicaragua waarvoor de Ministerraad op 3 december 2010 een staatslening ten bedrage van EUR 938.300 goedgekeurde. De door het Belgisch bedrijf gehanteerde prijzen zijn marktconform en de gekozen technische oplossing is aangepast aan de context.
- een project voor de modernisatie van het radiologiesysteem in 23 hospitalen in Ghana waarvoor de Ministerraad op 19 november 2010 een staatslening van EUR 2.607.500 goedgekeurde. Het Belgisch bedrijf heeft na de prijsevaluatie een aantal aanpassingen doorgevoerd.
- een project voor de verbetering van de gezondheidszorg op districtsniveau in Kenia waarvoor de Ministerraad op 19 november 2010 een staatslening ten

bedrage van EUR 4.481.000 goedkeurde. Een zending ter plaatse is nodig om een volledig advies te kunnen geven.

- een project voor rurale elektrificatie in Kenia waarvoor de Ministerraad op 19 november 2010 een staatslening ten bedrage van EUR 7.610.400 goedkeurde. De gehanteerde prijzen waren marktconform en zelfs zeer competitief.

Alle prijsstudies werden aangevraagd door de Inspectie van Financiën en uitgevoerd door de Belgische Technische Coöperatie.

De opvolging van de ongebonden lening aan Senegal voor een radiosysteem voor maritieme veiligheid voor een bedrag van EUR 4.000.000 werd goedgekeurd door de Ministerraad van 19 november 2010 en wordt eveneens uitgevoerd door de BTC. Dit dossier is nog lopende.

6.4 Financiële beheer

6.4.1 Budgettaire situatie voor 2011

Voor het jaar 2011 wordt in de algemene uitgavenbegroting machtiging verleend een programma voor leningen aan vreemde Staten te onderhandelen ten belope van € 55.600.000.

De aan te wenden vastleggingskredieten en vereffeningskredieten op de basisallocatie 14.54.14.84.44 van de begroting van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking bedroegen respectievelijk € 55.600.000 en € 50.444.000.

6.4.2 In 2011 vastgelegde bedragen :

Land	Bedrag
Ghana	€ 1.400.650,00
Vietnam	€ 5.275.700,00

Het totaal vastgelegde bedrag is 6.676.350,00 €, wa een saldo geeft van 48.923.650,00 €.

6.4.3 In 2011 geordonnanceerde bedragen : 0 EUR

Saldo	€ 50.444.000,00
-------	-----------------

6.4.4 Te verwachten en reëel ontvangen terugbetalingen aan kapitaal en intresten

De verwachte bedragen aan kapitaal en intresten voor de vervaldagen in de loop van 2011 en op 31 december 2011 bedragen respectievelijk € 2.380.867,35 en €

24.670.984,55. De te verwachten achterstallen op 31 december 2011 bedragen € 11.458.369,23.

In de loop van 2011 werd werkelijk ontvangen € 2.125.412,18. Op 31 december 2011 werden werkelijk ontvangen aan kapitaal- en intrestbetalingen €14.847.520,32. In de loop van 2011 werden € 5.848.973,04 achterstallen betaald.

Volgende landen zijn hun verplichtingen volledig nagekomen in 2011 :
Angola, Bosnië, Botswana, Dominicaanse Republiek, Egypte, El Salvador, Filipijnen, Jamaïca, Kroatië, Nepal, Peru, Thailand en Turkije.

Algerije, Bangladesh, China, Ecuador en Indonesië betaalden voor de vervaldag van 2011 een gedeelte van hun kapitaal en/of intresten terug.
Gabon (gedeeltelijk), Indonesië (gedeeltelijk), Kenia en Peru (gedeeltelijk) kwamen hun vervaldagen, ingevolge amenderingsprotocollen, in de loop van 2011 na. Vietnam en Guinea betaalden niet.

Cuba, Djibouti, Guinea Conakry, Jordanië, Kenia, Libanon, Malawi, Maldieven, Mali, Marokko, Tunesië, Vietnam en Zimbabwe zijn hun verplichtingen op 31.12.2011 niet op tijd nagekomen.

7 *Finexpo en de OESO*

7.1 *Voorschriften van de OESO-regeling inzake richtsnoeren op het gebied van door de overheid gesteunde exportkredieten*

Ten aanzien van de activiteiten van de dienst Finexpo gelden zowel interne voorschriften die het verloop van de activiteiten bepalen als voorschriften die voortvloeien uit een gentlemen's agreement op basis van de OESO-regeling inzake exportkredieten die overheidssteun genieten.

De internationale bepalingen die de OESO-lidstaten onderschrijven, beogen een "equal level playing field" te creëren tussen de overheidsinstanties die exportsteun verlenen.

Naast de bepalingen betreffende de commerciële exportkredieten die de hoofdmoot van de OESO-regeling vormen, zoals het vastleggen van de CIRR, de maximale terugbetalingstermijn, het bedrag van de minimumpremies (benchmark), de dekking van de lokale uitgaven, enz. legt de Regeling ook de voorschriften vast ter omkadering van alle aspecten van concessionele hulp op het gebied van export.

Op basis van de door de Wereldbank opgestelde tabellen die het bruto nationaal inkomen (BNI) per inwoner aangeven, legt de Regeling ook een lijst van landen vast die in aanmerking komen voor gebonden hulp (BNI/inwoner lager dan 3.975 USD in 2010) en van landen die niet in aanmerking komen voor gebonden hulp en deels ongebonden hulp. De drempel om in aanmerking te komen voor gebonden hulp bedroeg in 2009 3.945 USD.

Deze tabellen bevatten ook de lijst van de "Minst Ontwikkelde Landen" (MOL). In 2011 stonden 48 landen op deze lijst tegen 49 in 2010. De aan deze landen verstrekte kredieten moeten voorzien in hulp die minimaal voor 50 % uit een deel gift bestaat.

De lijst MOL is terug te vinden op www.un.org/special-rep/ohrlls/ldc/list

Het al dan niet in aanmerking komen voor concessionele hulp berust dus op de statistische gegevens van de WB met betrekking tot het BNI/inwoner. Het gehanteerde beginsel is dat een land wordt opgenomen in of afgevoerd van de lijst van in aanmerking komende landen wanneer het BNI/inwoner van dat land 2 jaar na elkaar hoger of lager was dan de BNI/inwoner-drempel die als criterium geldt voor het al dan niet verstrekken van concessionele hulp.

In 2011 kwamen 96 landen in aanmerking voor gebonden hulp. In 2010 en 2009 waren dat er nog respectievelijk 98 en 104.

- Over de nieuwe Republiek Zuid-Soedan zullen pas in 2012 cijfers beschikbaar zijn.
- Albanië, Azerbeidzjan en Iran overschreden twee jaar op rij de drempel die wordt gehanteerd voor het verstrekken van gebonden hulp. Momenteel komen ze niet meer in aanmerking voor gebonden hulp.

- Artikel 33 b) 5) van de Regeling bepaalt dat aan een aantal landen geen krediet voor gebonden hulp mag worden verstrekt. Het is dus raadzaam dat de deelnemers geen gebonden hulp verstrekken aan Oekraïne, met uitzondering van zuivere giften, voedselhulp, humanitaire hulp en hulp die erop gericht is de gevolgen van kernongevallen of andere ernstige industriële ongevallen te verzachten of deze ongevallen te voorkomen.

- Als de Wereldbank in 2012 bevestigt dat het BNI per inwoner van 2011 het tweede jaar op rij de drempel voor het verstrekken van gebonden hulp heeft overschreden, komen China, Ecuador, Jordanië, de Malediven, Thailand en Tunesië niet meer in aanmerking voor gebonden hulp.

Ter herinnering, in het welbepaalde kader van de gebonden hulp zijn in de Regeling twee basiscriteria vastgelegd :

a) Het deel gift maakt ten minste 35 % (50 % voor de MOL-landen) uit van de soft loan. Sedert enige tijd zijn deze percentages evenwel ook onderworpen aan de IMF-regels inzake « Sustainable Lending Principles and Guidelines ».

b) Het project is financieel niet leefbaar. Dit wordt bepaald aan de hand van cash-flow tabellen.

De Regeling bepaalt eveneens de procedures voor commerciële kredieten en voor hulpkredieten. Hieruit spreekt de wens om tot een maximale transparantie te komen en concurrentievervalsing tussen de deelnemers in de mate van het mogelijke tegen te gaan.

7.2 Werkgroepen exportkredieten en exportkredietgaranties en groep deelnemers aan de Regeling: belangrijkste behandelde onderwerpen

De werkgroepen – de groep deelnemers aan de Regeling en de werkgroep exportkredieten en exportkredietgaranties – hebben verdergewerkt aan de voltooiing van 2 overeenkomsten:

-/ de sectorovereenkomst inzake exportkredieten die betrekking hebben op maatregelen ter beperking van de klimaatverandering en projecten in de sector water: er zijn nog technische verduidelijkingen nodig over bepaalde technologieën op het gebied van energie, waarna de partijen de overeenkomst kunnen goedkeuren

-/ voor de herziene aanbeveling inzake de gemeenschappelijke aanpak op milieugebied en van de sociale clausules wordt dezelfde procedure gevolgd. De OESO-raad moet beide teksten nog goedkeuren.

Toenadering is het derde belangrijke onderwerp dat aan bod is gekomen: hoe kunnen we de opkomende economieën en met name China ertoe aanzetten om deel te nemen aan onze werkzaamheden en de bepalingen van de Regeling na te leven. Er zijn op alle niveaus al heel wat inspanningen geleverd maar er valt nog een lange weg af te leggen!

8. Conclusies

Ingevolge de evolutie naar een ontkoppeling van de hulp die zich op internationaal niveau voordoet, hebben de beleidscellen van Buitenlandse Zaken en Ontwikkelingssamenwerking in 2008 besloten de hulpinstrumenten waarover Finexpo beschikt te evalueren. De evaluatie werd in handen gegeven van een extern consultant die er van september 2009 tot eind 2010 aan heeft gewerkt.

De belangrijkste conclusie van de consultant was dat er nood is aan de ontwikkeling van een intern strategisch kader en meer bepaald aan een « mission statement » waarin niet alleen de doelstellingen en de rol van Finexpo zijn vastgelegd maar ook nauwkeurige criteria voor de keuze van met overheidssteun gefinancierde projecten.

In 2011 heeft het secretariaat van Finexpo een 'Manual to Finexpo' geschreven met een toelichting van het 'mission statement' en de criteria voor de projectkeuze.

De handleiding beschrijft aan welke voorwaarden moet worden voldaan om gebruik te kunnen maken van de instrumenten die Finexpo hanteert ter ondersteuning van de Belgische export en om de ontwikkelingsrelevantie ter zake van gebonden of ongebonden hulp te waarborgen. De handleiding kan worden nagelezen op de website <http://diplomatie.belgium.be>.

In 2011 was er een algemene daling van het aantal dossiers dat Finexpo heeft onderzocht maar dit is op zich geen punt voor de beoordeling van de kwaliteit van de dienstverlening aan de exporteurs. Een en ander is alleen het gevolg van de daling van het aantal stabilisatiedossiers dat bij Finexpo wordt ingediend en deze trend is trouwens al vele jaren aan de gang. Als de markttrente laag is, zijn exporteurs en banken niet geneigd gebruik te maken van dit commerciële instrument.

Het is een feit dat er in 2011 een aantal stabilisatie-aanvragen waren voor zeer belangrijke projecten met een strategisch belang voor de exporteurs. Bij een aantal van deze grote projecten hoort projectfinanciering waarvan de terugbetaling afhankelijk is gemaakt van de toekomstige rentabiliteit van de investering. Dergelijke terugbetalingen wegen dan ook vooral in het midden of op het einde van de termijn door.

Dit is misschien de aanzet tot een andere invulling van dit instrument. De toekomst zal het uitwijzen.

Tegenover het geringer aantal stabilisatie-aanvragen in 2011 staat een stijging van het aantal aanvragen voor bonificaties met gift ten opzichte van 2010. Dit is een duidelijke aanwijzing dat Finexpo is uitgegroeid tot een hybride instrument voor zowel exportsteun als ontwikkelingshulp.

In dit verband kan de overheid – via financiële instrumenten zoals die waarover Finexpo beschikt – steun verlenen aan de exporteurs wanneer deze over grote exportcontracten onderhandelen. Een inkrimping van deze instrumenten zou voor de Belgische exporteurs erg nadelig kunnen zijn. Het is voor hen immers een middel om toegang te krijgen tot verre markten, getuige de laatste handelsmissie naar Vietnam onder leiding van Prins Filip. De enigen die er baat bij zouden hebben zijn de concurrenten uit OESO-landen en uit landen die geen lid zijn van de OESO en die niet gebonden zijn door de OESO-regeling die ten doel heeft onder de exporteurs een

« level playing field » te creëren. De verstoring van de eerlijke concurrentie door de handelspraktijken van China is hier jammer genoeg een goed voorbeeld van.

Op wereldvlak verscherpt de concurrentie door de economische en financiële groei van de opkomende landen, met name de BRIC. . Daarbij komt dat het probleem van de fundingkosten van de banken die traditioneel exportkredieten verstrekken, door de economische crisis is aangescherpt. De banken roepen met name als reden in dat ingevolge Bazelovereenkomst III ze verplicht zijn een deel van hun kapitaal te besteden aan de verhoging van de eigen fondsen.

Tot slot is er het probleem van de vaak « duizelingwekkende » stijging van de marges die banken aanrekenen aan exporteurs. Dit is een verontrustend gegeven dat de overheidssteun die afkomstig is van zowel het Delcredere als Finexpo zou kunnen uithollen. In 2012 moet dan ook absoluut werk worden gemaakt van een oplossing voor dit probleem.

Hilda Ackermans

Geert Muylle

Vice-voorzitter

Voorzitter